

I. Planovi integriteta uopšte

1. Šta su planovi integriteta?

Šta su planovi integriteta?

- interna i autonomna antikorupcijska mera preventivnog karaktera
- skup pravnih i faktičkih mera koje se planiraju i preduzimaju u cilju otklanjanja puteva korupcije i sprečavanja nastanka mogućnosti za korupciju u okviru organizacije (rada ili delatnosti) kao celine, pojedinih organizacionih jedinica i pojedinačnih radnih mesta.

Svojstvo

- podesni su i sposobni da se prilagode specifičnostima različitih organizacija rada i delatnosti i na taj način uvećaju efikasnost u ostvarenju ciljeva antikorupcijske politike

1. Šta su planovi integriteta?

Polje primene:

- načelno je neograničeno
- mogu se razvijati u vladinim i nevladinim organizacijama, javnom i privatnom sektoru, kao obavezni ili fakultativni
- kao obavezni, institucionalno podržani i stručno i materijalno pomognuti morali bi da budu uvedeni u oblastima državne administracije i pravosuđa

1. Šta su planovi integriteta?

Suština

- ulaganje sistematskog napora u:
- procenjivanje antikorupcijskog kapaciteta, odnosno stepena otpornosti sistema na korupciju
- identifikovanje poroznih tačaka
- predlaganje mera za poboljšanje unutrašnje organizacione strukture, predviđenih postupaka i (eksternih i internih) pravila
- periodično sumiranje postignutih rezultata
- predviđeni ciklus po potrebi ponavlja se do postizanja zadovoljavajućeg statusa antikorupcijske zaštite

1. Šta su planovi integriteta?

Svrha

- uspostavljanje, poboljšanje, unapređenje integriteta institucije
- podizanje kapaciteta odbrane organizacije od mogućih koruptivnih uticaja na obavljanje njene osnovne i sporednih delatnosti
- upotreba reči integritet potiče od latinskog izraza *integritas, integritatis*; izvedenog iz reči *integer, gra, grum* – ceo, čitav, nepovređen, neoštećen, zdrav, častan, pošten - i ukazuje na dobro stanje, nepovređenost i skladnu potpunost neke celine, odnosno na poštenje i neporočnost lica ili institucije
- ocena integriteta odnosi se na sistem a ne na integritet ljudi koji sačinjavaju organizaciju

1. Šta su planovi integriteta?

Metod

- podizanje nivoa svesti o:
- slabim tačkama u radu organizacije
- neophodnosti njihovog uklanjanja
- sredstvima za njihovo uklanjanje

Ocena o stepenu integriteta

- formira je javnost na osnovu utiska o tome da li jedan državni organ ili ustanova u obavljanju svoje delatnosti postupa:
 - profesionalno
 - savesno
 - nepristrasno
 - u skladu sa propisima
 - skladu sa aktuelnim društvenim moralom

1. Šta su planovi integriteta?

Sadržina planova integriteta

- formiraju se prema potrebama i karakteru pravnog lica koje je obavezno ili je zainteresovano za njihovo uvođenje
- elementi obavezne sadržine su:
 - ocena izloženosti institucije korupciji
 - utvrđivanje lica koje se odgovorno stara za ustanovljavanje i primenu plana integriteta
 - opis procesa rada i načina odlučivanja, uz utvrđivanje rizičnih delatnosti
 - definisanje preventivnih mera za smanjenje mogućnosti korupcije

1. Šta su planovi integriteta?

Odnos prema nezavisnom i samostalnom antikorupcijskom telu

- dvostruka funkcija: *konsultativna i kontrolna*
- formuliše smernice za izradu planova integriteta
- organizaciono i radno je dostupno za svaku vrstu konsultacija i pomoći u njihovoj izradi
- osposobljavanje i podučavanje:
 - odgovornih i zainteresovanih lica za *izradu* planova integriteta
 - onih lica koja bi se bavila *proverom* delovanja planova integriteta (na osnovu tipiziranih periodičnih izveštaja i na osnovu pojedinačnih zahteva / traženja unutar tog perioda)

The background of the slide features a close-up, slightly blurred image of a pencil writing on a sheet of lined paper. The pencil is positioned diagonally, and the lines of the paper are visible. The overall color palette is warm, with shades of brown and beige.

II. Uvođenje planova integriteta u Srbiji – pilot projekat

Zašto pilot projekat?

- Uspostavljanje institucionalnog okvira za borbu protiv korupcije podrazumeva, između ostalog, donošenje nacionalne strategije, akcionog plana i zakona o nezavisnom antikorupcijskom telu. Budući da čine jedinstvo, i sa stanovišta logike i još značajnije sa stanovišta svrhe, njihovo utanovljavanje zahteva odgovarajući vremenski sled i koordinaciju. U Srbiji je usvojena Nacionalna strategija (»Službeni glasnik RS« broj 109/2005), a izrada akcionog plana i predloga nacрта zakona o antikorupcijskoj agenciji su u radnoj fazi
- U Srbiji je odlukom Vlade od 2. oktobra 2001. godine ustanovljeno jedno antikorupcijsko telo – Savet za borbu protiv korupcije. Ono je i ovakvo kakvo je sposobno za organizovanje svih poslova vezanih za izradu, uspostavljanje i kontrolu delatnosti vezanih za planove integriteta, a poboljšanjem njegovog normativnog položaja i uz institucionalnu podršku organizovanjem stručnih službi, ono bi moglo da preuzme funkciju koja je predviđena članom 6 ratifikovane (22. oktobar 2005. godine) Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije

Zašto pilot projekat?

- Srbija je među poslednjima stupila na put demokratske transformacije, i u njoj se hoće sve čega do juče nije bilo, i zato je za nas, po svojoj prirodi ionako skupo, vreme najskuplje. Da se ne bi čekao taj logički sled preduzimanja aktivnosti na planu institucionalizovanja borbe protiv korupcije, Savet za borbu protiv korupcije je predložio, a Savet Evrope prihvatio, pilot projekat »Planovi integriteta«.

Cilj projekta

- sastavljanje nacрта »Plana integriteta« u Okružnom sudu u Beogradu i Javnom tužilaštvu u Pančevu
- osposobljavanje članova ustanovljenih radnih grupa u svakoj instituciji za dalje pružanje pomoći u uspostavljanju planova integriteta u drugim institucijama u Srbiji

Faze projekta

Pripremna je trajala od januara do aprila 2006. godine

- predstavljena su slovenačka iskustva sa ustanovljavanjem planova integriteta
- obavljene su opsežne konsultacije i planiranje aktivnosti koje treba preduzeti
- odlučeno je da pilot projektom budu obuhvaćene pravosudne institucije, jedna veća i jedna manja (po broju zaposlenih), jedna iz Beograda i jedna izvan Beograda
- obavljani su razgovori sa starešinama ovih institucija, u kojima su oni preliminarno upoznati sa idejom projekta »Planovi integriteta«, razlozima zbog kojih se projekat izvodi i svrhom koja se želi postići
- dobijena je njihova saglasnost i obećana podrška

Faze projekta

- radna faza predviđena je da traje od aprila do jula 2006. godine
- **prvi korak** (19. do 20. april 2006. godine)
 - formalno usvajanje programa predviđenog projektom sa starešinama Suda i Tužilaštva
 - formiranje radnih grupa
 - sastanak sa radnim grupama
 - upoznavanje svih zaposlenih sa odvijanjem projekta.
 - sastavljen je upitnik (70 pitanja), na koji je u narednoj fazi zaposleni trebalo da odgovore, sa svrhom da se na osnovu dobijenih odgovora prepoznaju i definišu aktivnosti »osetljive« na korupciju

Faze projekta

- metodologija
- razgovori
- (dve) power point prezentacije, koje sadrže:
 - pojmove i objašnjenje plana integriteta
 - upoznavanje sa slovenačkim istoimenim projektom
 - predlog sadržine planiranog priručnika
 - idejnu sadržinu plana integriteta kao obrasca za budući rad

Faze projekta

- formulisanje narednih zadataka i utvrđivanje rokova:
- prikupljanje pravnih akata koji se odnose na organizacionu strukturu i delatnosti koje institucija obavlja, unutrašnju sistematizaciju, i drugih relevantnih pravnih akta
- obaveštenje o broju zaposlenih i njihovim funkcijama, uključujući i opis pojedinačnih poslova
- evaluacija učesnika: zaposleni su izrazili veliku želju da se što pre otpočne sa radom na projektu stekavši utisak i uverenje da će njegovi rezultati biti od velike koristi za buduće funkcionisanje institucije

Faze projekta

Drugi korak (od 22. do 23. maja 2006.)

- obavljen je razgovor sa projektnim timovima o izvršenju formulisanih zadataka
- prikupljeni su relevantni pravni akti
- prikupljeni su popunjeni upitnici
- počinje izrade modela plana integriteta
 - sastavljanje (pisanje modela) zvanične odluke
 - sortiranje dokumenata važnih za ovaj projekat
 - uputstvo, odnosno formulaciju nacрта, izradiće eksperti i dostaviti projektnim timovima

Faze projekta

- Planirani treći korak
 - skiciranje mera (otpora) koje će organizacija preduzeti radi sprečavanja korupcije, malverzacija i drugih aktivnosti kojima se narušava integritet institucije
 - fokusiranje mera otpora na dve uporišne tačke:
 - organizacionu strukturu
 - socijalno- kulturnu klimu (veze zaposlenih međusobno, sa rukovodnim kadrovima i sa spoljnim svetom) u tom cilju pažnja se usmerava naročito na:
 - zaključke istraživanja iz prethodne faze kojima su identifikovane porozne tačke i aktivnosti neotporne na korupciju
 - procenu ljudskih resursa i politike zapošljavanja (i napredovanja) sa stanovišta integriteta institucije
 - statistički obrađene podatke dobijene iz popunjenih upitnika i razgovora obavljenih sa zaposlenima

Faze projekta

Planirani treći korak

- eksperti će dostaviti uputstvo sa definisanim delovima plana integriteta i metodama za njegovu primenu, a projektni timovi će napraviti predlog mera za odbranu i poboljšanje integriteta svojih ustanova
- evaluacija učesnika: rukovodioci timova su izrekli zadovoljstvo zbog odgovornosti koju su zaposleni pokazali u odvijanju projekta, a sami zaposleni su izrazili želju i entuzijazam da se nastavi sa ovim projektom, koji je za njih apsolutna novina

Ocena projekta

- konačna ocena projekta ne može se dati zato što projekat još nije okončan
- dosadašnji rad može se oceniti kao više nego zadovoljavajući
- ekspertaska pomoć bila je ne samo neophodna nego i dragocena
- odabrane institucije pokazale su veliku zainteresovanost i visok stepen kooperativnosti

Zaključak

- nedostatak vremena
- period od četiri meseca je uobičajen i apstraktno primeren za realizaciju pilot projekata
- otežavajuće okolnosti :
 - priprema dokumenta i ustanovljavanje realnog plana integriteta je proces (zavisan od broja zaposlenih u organizaciji) koji traje od jedne do dve godine, a samo priprema traje oko jedne godine
 - priroda pravosudnih funkcija zahteva veliku angažovanost sudija i tužilaca, pa je njihovo raspoloživo vreme za rad na planovima integriteta bilo oskudno
 - neophodna je bila sinhronizacija raspoloživog vremenom i ostalih učesnika u projektu
 - projekat je otpočeo relativno kasno, jer je pripremna faza, veoma važna, zahtevala da se projekat u radnom smislu dobro osmisli i stabilno osloni na noge

Predlog

- s obzirom na to da svi treninzi nisu završeni, da konkretan dokument »Plan integriteta« nije dovršen i da nije sastavljen planirani priručnik, celishodno bi bilo:
 - produženje projekta
 - proširenje projekta na pravosudne institucije (sudove i tužilaštva) u celoj Srbiji
 - cilj proširenja:
 - da se ideja o planovima integriteta prenese i proširi
 - da se što veći broj ljudi obuči za njihovo kreiranje i metode obučavanja drugih kako bi se planovima integriteta obuhvatile i ostale institucije u javnom sektoru, kao što su na primer Uprava carine ili Fond penzijskog osiguranja